

DOI: 10.35774/rarrpsu2023.28.192

*Галина МІЩУК***Рецензія на колективну монографію “Населення України. Нариси про демографічний стан України у перше тридцятиріччя незалежності”.**

Монографія "Населення України. Нариси про демографічний стан України у перше тридцятиріччя незалежності" є значущим внеском в вивчення демографічних процесів, що відбувалися в Україні впродовж періоду становлення нової української державності. Впроваджуючи системний підхід до аналізу динаміки чисельності населення, його структури, тенденцій у шлюбно-сімейних процесах, народжуваності, смертності, міграційних процесів та соціально-демографічної політики, автори розкривають комплексну картину демографічного ландшафту країни.

Актуальність цієї монографії є очевидною, оскільки вона аналізує важливі тенденції і виклики, з якими стикається сучасне українське суспільство в контексті демографічного розвитку. Зокрема, автори докладно розглядають вплив регіонально-економічних труднощів та соціально-політичних змін на демографічні процеси. Вони звертають увагу на важливість удосконалення демографічної політики та розробки стратегій збереження здоров'я населення.

Особлива цінність монографії полягає в тому, що вона не лише аналізує минуле, а й здійснює науково обгрунтовані прогнози майбутнього розвитку подій. Аналізуючи навіні демографічні показники, автори намагаються визначити можливі перспективи розвитку населення України. Жорстока необгрунтована війна, розв'язана країною-агресором в Україні, є найболючішим етапом найновішої вітчизняної історії. У цьому контексті важливими є сторінки монографії, де розглянуто вплив війни та політичних криз на демографічні процеси, що розгортаються в країні.

У першому розділі автори детально проаналізували динаміку чисельності населення, його демографічний склад та загальні параметри відтворення населення. Висвітлено основні виклики, які стоять перед суспільством у зв'язку з демографічною кризою.

У другому розділі вивчаються зрушення у шлюбно-сімейних процесах та структурах протягом років незалежності. Особлива увага приділяється аналізу спадкоємності тенденцій і нових явищ в сучасних українських сім'ях, а також вдосконаленню шлюбно-сімейного законодавства.

Третій розділ розкриває тенденції та структурні особливості народжуваності в Україні, включаючи динаміку рівня та структури народжень, а також вплив допоміжних репродуктивних технологій на народжуваність.

Четвертий розділ зосереджується на смертності та тривалості життя, їх динаміці й структурних зрушеннях впродовж аналізованого періоду, а також на реальних втратах та потенційних ризиках пандемії COVID-19.

П'ятий розділ розглядає міграційні процеси в Україні, включаючи внутрішню та зовнішню міграцію, їх тенденції й вплив на демографічну ситуацію. Дослідження міграційної складової демографічного розвитку продовжується у шостому розділі публікації, де надано системний аналіз трудової, освітньої та вимушеної міграції, їх вплив на соціально-економічний розвиток країни.

Розділи 7 і 8 надають важливу інформацію щодо соціально-демографічної політики та демографічних перспектив України, яка може бути корисною для урядових органів, дослідницьких установ, а також для міжнародних організацій, що співпрацюють з Україною у сфері соціального розвитку.

Рецензована монографія є не лише коштовним джерелом знань для вчених і дослідників, але і важливим документом для прийняття управлінських рішень на різних щаблях влади. Вона надає чітку картину стану справ в сфері демографії та висвітлює можливі напрями подальшого розвитку суспільства. Автори висвітлюють важливі дані про реальні виклики, з якими стикається

українське суспільство, такі як регіональна нерівність, економічні кризи, війна, міграційні та соціальні проблеми. Вони ретельно аналізують вплив цих факторів на демографічний розвиток країни, намагаючись знайти шляхи подолання проблем.

Важливо забезпечити широку доступність цієї монографії для різних груп читачів, включаючи наукову спільноту, урядові структури, громадські організації та широку громадськість. Розгляд результатів цієї монографії в політичних та громадських колах може стати фундаментом для розробки ефективних стратегій управління демографічними процесами і сприяти формуванню свідомого підходу до вирішення актуальних проблем, що стосуються населення України.

Продовженням дослідження, представленого в монографії, може бути аналіз впливу технологічного розвитку на демографічні показники. Особливу увагу можна звернути на вплив інформаційних технологій, зокрема соціальних мереж, на структуру сімейних відносин, патерн розподілу обов'язків у сім'ях, та народжуваність. Також важливо дослідити взаємозв'язок між розвитком інноваційних технологій у медицині та демографічними показниками, зокрема тривалістю життя та мінімізацією показників смертності.

Крім того, важливим аспектом є дослідження впливу екологічних проблем на демографічні показники. Аналіз зв'язку між забрудненням довкілля, якістю води та повітря, здоров'ям населення та динамікою народжуваності та смертності може розкрити важливі взаємозв'язки та дати підстави для розробки ефективних екологічних стратегій з метою поліпшення демографічної ситуації.

Ці напрямки досліджень можуть доповнити і розширити аналіз демографічної ситуації в Україні, надаючи глибше розуміння складних взаємозв'язків між різними аспектами суспільного життя та демографією.